

Felolvasó szerkesztő:

HALÁSZ IMRE.

Szerkesztőségi iroda:

Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Székfoglalás körüli panaszok a szerkesztőségnek küldendők be.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI NAPILAP.

Budapest, szombat, június 5.

Kiadó tulajdonos:

HALÁSZ IMRE.

Kiadó-hivatal:

Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4.)

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

helyben és vidékre (Egy évre... 20 frt) Négy évre... 65.-

Egy szám ára 8 krajczár o. é.

Hirdetések a kiadóhivatal által árjegyzék szerint számítanak

Budapest, június 4.

Romániából két fontos nyilatkozat fekszik előttünk. Mind a kettő megérdemli a magyar politikuskor figyelmét...

Mindenkor ösztöne jóakarattal nézzük a Románia consolidatióját s óhajtuk, hogy ott a folytonos változások helyébe megszilárdult s rendezett állapotok léphessenek...

Albrecht főherceg, mint a „Pester Lloyd” értesül, e napokban a trouvillei fürdőbe utazik. Utjának egyik állomása Ingenheim lesz...

Egyszeresimend rendi a román kormánylap, hogy a magyarok ezentúl a magyarországi románok jogos kívánalmait, melyek a magyar állam eszméjével megegyezhetők...

A román kormánylap ezen nyilatkozatából azt vesszük ki, hogy az ottani körök még mindig az Erdélyből menekült román agitátorok befolyása alatt állanak...

Míg egyrészt azzal vádolják a hadügyminiszteriumot hogy az acélbronz-ágyúk behozását megmondhatlanul siettetni, mielőtt még az ágyúk értékéről végleges ítéletet képezhetne magának...

A ki a román egyházi autonómia és a nemzetiségi törvényt ismeri, tudhatja, hogy a magyar állam a nemzetiségekkel szemben a méltányosság legvégső határáig mentek és mindazt megadták a nemzetiségeknek...

A románok épen olyan állampolgárok, mint a magyarok s a mi a román nemzetiség fejlesztését illeti, egyházi és iskolai autonómiájuk oly széles, hogy ismereti és szellemi fejlődésük senkitől sem függ, csupán önmaguktól.

A román kormánylapnak a magyar nemzetiség intézett felszólítása tehát felesleges s csak is a helyzet tökéletes félreismeréséből, vagy is inkább a fideralismussal való kaczerkodásból ered...

Az mondja, hogy a federalismus a magyar nemzetiség nem veszélyeztet, hanem miután a szlávok az osztrák-magyar birodalom területén többségben vannak, (a mi, melleleg mondván, nem igaz), szükséges, hogy a birodalom olyan alkotást nyerjen, mely a szlávok befolyását érvényre juttassa.

Ez más szóval annyit tenne, hogy román szomszédaink akarják ugyan az elzett, de nem jutottak még odáig, miszerint belátnák, hogy akaróknak kell az eszközöket is, melyek ama célhoz vezetnek. Szeretnénk megnevelni mind a szláv, mind a germán elem által elvártatástól, de nem jut eszökhöz, hogy e két vesztély ellenében csak egy erős magyar állam képezheti az államunkra a védőgátat.

Már pedig a ki a magyar államot a federalatív ábrándok értelmében decomponálni óhajtja, az a magyar államnak élete ellen tör. A „keleti Schweicz” eszméje azok agyában fogamzott meg, kik legjobban szeretnék Magyarországot névtől Európától kitépni.

összeköttetési tarifában találtak kifejezést és a honi termelők és kereskedők körében méltó aggályokra szolgáltatott okot, mert a magyar és orosz kenyérveteményeknek az említtet fogyasztási piacoknál való versenyét elősegítik. A „P. Lloyd” örömmel konstatálja azért, hogy Bécstől vett értesülése szerint az Arlberg vasút elömnunk-laitait az osztrák kereskedelmi miniszteriumban revisió alá veszik...

Mint Berlinből jelentik, Bismarck e városban a svéd király látogatását alkalmas alával rövid tartózkodását arra is használta, hogy Russel Odo angol nagykövettel értekezze. Állítólag azt mondta Russelnek, hogy az angolok folytonos provokációját által esetleg indítva érezhetné magát azon, Londonban, Münster grófhöz írt jegyzékét nyilvánosságra hozni, melyben az angol békeközvetítő ajánlatokat mint tárgy-nélkülieket visszautasította...

Az országgyűlésen minden képviselőnek egy szavazata van. Midőn szavazásra kerül a dolog, egyik képviselő azt feleli: „Igen!”, másik azt mondja: „Nem!”, Ennél többet senki sem mondhat. Az elnök csak azt veszi számba, hogy mennyi az „igen” és mennyi a „nem”. Aztán összehasonlítja és a melyik a több, a szerint mondja ki az ítéletet. Arra tehát, hogy valamelyik párt győztesen, főszerűsége, hogy többsége legyen az „igen” vagy a „nem”-ben! De ha az 1869-ki országgyűlésen sem győzhetünk soha, — ha akkor sem verődhetünk többségre soha, még kevésbé emelhetjük ezt az 1872-5-ki országgyűlésen most, midőn minden megfogható szám-ba jutottunk. — Másodról kelletné gondolkozunk.

„Egyesek támadással nem győzhetünk, taktikához kell folyamodnunk! Így szólunk, névszerint, így szólott a mi nagylelkű, éles eszű vezérünk Tisza Kálmán; kinek ime saját szavait idézem: — „Ha egyenes ostrommal be nem vehetjük a várat, megkerüljük szépen és bevezetjük csellel!” És ebbe mindnyájan beleegyezünk.

Az első functionális értekezés fűstbenek. De egy hasznos mégis arattunk belőle. Meggyőződésünk nevezetesen arról, hogy a kormánypartban erős szakadás van. És sejtettük azt is, hogy ezt felhasználjuk a haza javára, ha igyesszen járunk el. Már most miben áll az „ügyesség”? Ez lett a kérdés. — A mi bölcs és körültekintő vezérünk Tisza Kálmán csakhamar megadta erre is a feleletet.

Mert meg kell jegyeznem, t. polgártársaim, hogy egy országgyűlés nagyban hasonlít a hadjáratához. Többre megyünk ott éjszakkal, mint érvél! Többet kivisszük a csél, mint az egyenesesség! Szemmel kell tartani az ellenfelet minden mozdulatát. Kikutatni az érdeket, mely őket ésszetartja, s ott a hol repedés látszik, ott kell feszíteni a dologot.

Mi úgy tapasztaltuk, hogy valahányszor bekapunk a volt kormánypartnak, ez a repedés mindegyre szélesebbre nyílt; ellenben, valahányszor élesebben támadtuk meg őket, valahányszor tüzebben ostromoltuk volt a közjogi alapot, mintha egy vaskapocot huzzunk volna köztük, — a repedés mindnyánszor összecukodott. — Vátnak kellett volna lennünk, hogy ne lássuk, miszerint a közjogi alapot minduntalan ostromolni tehát annyit, mint a kormánypartot egyesíteni, összeszertelni, — anyit mint nehezíteni azt, hogy a jobboldal és annak kormányja kisebbségben maradjon! Anyit mint lehetetlené tenni azt, hogy a baloldali férfiak ussának kormányra, hogy oda magukkal bevigyék eszméinket, és így eszméink lassan-lassan tért foglaljanak; míg a hatalommal éljövend az idő, amelyen elveink diadalmasodnak. Mert, t. polgártársaim, a kinek kezében a győzelem, a kinek kezében a hatalom, az irányító a kocsinak! Ellenben, ki a saroglyába szorult, hiába tesz óvat, hiába kiabál; mert ő nem visz, csak vitetik. A hatalomra vergődni tehát, és a kormánygyűlést kézbe ragadni! Ez jogosult törekvés egész Európában minden életképes országgyűlési párt-nak, mely elveit parlamentáris, azaz békés, tisztességes és törvényes uton akarja érvényre emelni, és nem ama mindent koczázató kártyajátékos módjára: érozak lazadás, forradalmak által.

Magától értetetik, hogy miután a baloldali nem azért törekedett kormányra, hogy csak uralkodjék, de azért, hogy módjára legyen elveit kivinni, magától értetetik, mondom, hogy elveit még a kormányra jutásért sem lehet áldoztatni odadobni. — Tehát: önkü váldó urak két osztályba esnek. Az egyik iryeli Tisza Kálmán esztét; mert nem bir vele! A másik nem bízik Tisza Kálmán szívében; mert nem ismeri annak rideg becsületességét. — Ha Tisza Kálmán minden áron, meg elveit feláldozásával is minisz-

ter akart volna lenni, nem lett volna szükséges eddig várnia! Miniszter lehetett volna azelőtt 8 évvel 1867-ben, s azóta százszer is. De ő neki elv kell, nem miniszterszék! Vagyis: miniszterszék csak azért kell neki, hogy elveit kivihesse! s valamint egy év eltelt visszautasította, most nem fogadta volna el azt elvei árán!

Az 1875-ki költségvetés láttára borzadály futotta át az egész országot. Mint-hogy alvajáró e városzh gerinczén érdeke fel, s egyszerre csak látás és érzés iszonyu helyzetét: szemben a mámort, fejében szédülést, lábát előtt a tángoló mélyszélesség... Egy jajkiáltás futott át a hazán. Mindenfelől éles felszólalások történtek Kemény, hosszak, erős támadásoknak lett kitéve a kormány. A legelősebben, a legelsőbban Tisza Kálmán támadta meg, s alomdára ama híressé vált nagyszerű beszédet, mely előidézte a kormányválságot, és döntő lett a miniszteriumra, mint döntő lett az ország sorsára.

„Egy ékes szavakban adta elő Dobsa Lajos Makón a fusió történetét; így leplezte le a volt balközép politikai törekvéseit a jövőre. — Tartani lehet tőle, hogy Dobsa naivsággal lakolni fog s a kormány részéről elfogadják kap Makón.

Ki a fentebbi beszédet elolvassa, az érteni fogja azon megrökönyödést, melyet Dobsa beszéde volt balközépi körökben előidézett, s melynek a „Hon” így ad fál-hivatalos kifejezést: „Dobsa Lajos „számadó beszéde” czim alatt küldöttét szót Makról egy nyomtatvány, mely iránt e perczben nem lehetünk tisztában, ugymond a „Hon”. Pamphletnek komoly az, komoly dolognak pedig — valóságos pamphlet. Sem kedvünk, sem okunk nincs azon dolgokat, melyek ott elmondattak, a szabadelvű párt ellen egy perczre is fogyerül felhasználítani engedni, s sietünk kijelenteni, hogy ha a nevezett nyomtatványban foglaltakat csakugyan Dobsa ur mondta, úgy ő nagy mértékben nincs tisztában azon partintendenciákkal, melynek tagjává valja magát, melynek azonban az ily nemű pártolás csak árthat. (Azt megértszük! Szerk.) Ismételtük, hogy Dobsa ur soidisán számadó beszéde nem tarthat komoly méltatásra igényt, s legfőkébb arra lehet fegyver, hogy Dobsa makói jelöltége — szabadelvű részről támadtassék meg.

Falk kandidaturája a Terézvárosban. Azon albizottságot, melyet a terézvárosi szabadelvű párt 312-ös bizottságának tagnak választotta feljött-ajánlás ezébjől küldött, ma délután Mendl István lakásán ülést tartott és egyhangulag elhatározta, hogy a terézvárosi szabadelvű párt képviselőjelöltéül dr. Falk Miksát fogja ajánlani. Az albizottságoti kötelességének tartotta, Falk urat erről küldöttéig értesíteni és megkérdezni, hogy azon este, ha a nagybizottság a propozitót elfogadja, — a min különben kikérdni elfogadja, — a min különben kikérdni elfogadja? — Ezzel őly Török J., Mendl I., Schlesinger I., Sik, Kuklay, Czehetner, Wallenföld, Pucher, Schön, Maszák és Popper A. urakból álló küldöttéig választott, végül Pucher éljenekkel fogadott indítványára Radocza, tekintettel a főváros érdekében tett hasznos szolgálataira, föl fog kérdni, hogy ne vonuljon vissza a pártelötől és egyen részt a választási mozgalomban.

A küldöttéig délután 5 órakor felkereste Falkot a „Pester Lloyd” szerkesztőségében és a küldöttéig szónoka, Török rövid szavakban kérdést intézett hozzá, hogy hajlandó lenne-e a jelöltséget imént jelzett kikötéssel elfogadni? Falk ur azt válaszolta, hogy megfogadja magát a kijelölés-bizottság felszólítása által. Ő — ugymond — nemcsak számálja, de mérlegeli is a szavazatokat, és írni rajta, hogy a polgárság színe-javától ily megfogadott felszólítást nyert. Kinyilatkoztatja, hogy a jelöltséget elfogadja és hogy tisztelnek tartja e párttal győzni vagy bukni.

A nagy bizottságnak holnap d. u. 5 órakor gyűlést tart és a gyűlés után testületileg felkeresi Falk Miksa urat lakásán (városligeti fasor, balról a második kert), hogy hivatalosan fölkerje a terézvárosi szabadelvű-párt képviselőjelöltéségére.

Korizmes László a Ferencvárosi értelemisége képviselő-jelöltéül ohajtani föl-lepteti, noha eddig még föl nem szállotta. Biztos forrás után mondatjuk, hogy Korizmes el nem fogadná a jelöltséget, miután az eddigi vizáknak kerületét — ha föllepítik — szándékozik megtartani. Keszthelyről is kérdést intéztek Korizmeshez, vajon hajlandó volna-e a képviselő jelöltséget elfállalni; mire ő szintén tagadólag válaszolt.

Az egri szabadelvű párt Simonyi Lajos b. közlekedési minisztert szoltija fel a képviselőjelöltséget elfogadására. Kovács László, volt házagny, Gyöngyösön lép föl, melynek eddigi képviselője Pulszky Ferencz nyilt levelet intézett választóit-hoz, s abban kijelenti, hogy miután a functionális „szabadelvű” párt megalakultával az ő elvei diadalra jutottak, kifáradtan visszavonul a képviselő pályától s ifjabb erőnek engedi át a tövises pályát. Hat vanban, melyet eddig Kovács László képviselt, Rádi Edde lépettette föl a szabadelvű párt, ellenjelölték Podmaniczky Géza báró és Berecz Ferencz, ez utóbbi a függetlenségi párt hite.

Székesfehérvárott Schvarecz Gyula ellen Zichy Nándor grófot léptette föl a jobboldali ellenzék, Zichynek nagy chancái vannak.

Pápai Molnár Aladár s Ráth Károly az iparos lépnek föl. Az elsőnek több kiltása van a győzelemre.

A stomfai kerület szabadelvű jelöltéje Roszhalov István besztéretet plébános. Szathmari megye mátszáknak kerületében a volt képviselő Péchy Jenő lép föl.

momentum. Abból van: 30 millió, 54 millió, 20 millió, 153 millió... Millió! Millió! Millió... Csináltunk eleget! — Azaz, hogy én nem csináltam, mert nem szavaztam meg; de azért nekem is csak fizetnem kell a reám eső részt.

„Tehát nemcsak a gondviselés, a választó nép is elhagyta már az ellenzékét! — Így írtak az akkori jobboldali lapok. Ez nagy vereség is volt ránk nézve, de azért nem esüggedtünk! — Haem azt belátnak, hogy ha a mult országgyűlésen nem nyerttünk sikert — most még kevésbé fogunk győzni egyenes támadással!

Az országgyűlésen minden képviselőnek egy szavazata van. Midőn szavazásra kerül a dolog, egyik képviselő azt feleli: „Igen!”, másik azt mondja: „Nem!”, Ennél többet senki sem mondhat. Az elnök csak azt veszi számba, hogy mennyi az „igen” és mennyi a „nem”. Aztán összehasonlítja és a melyik a több, a szerint mondja ki az ítéletet. Arra tehát, hogy valamelyik párt győztesen, főszerűsége, hogy többsége legyen az „igen” vagy a „nem”-ben! De ha az 1869-ki országgyűlésen sem győzhetünk soha, — ha akkor sem verődhetünk többségre soha, még kevésbé emelhetjük ezt az 1872-5-ki országgyűlésen most, midőn minden megfogható szám-ba jutottunk. — Másodról kelletné gondolkozunk.

„Egyesek támadással nem győzhetünk, taktikához kell folyamodnunk! Így szólunk, névszerint, így szólott a mi nagylelkű, éles eszű vezérünk Tisza Kálmán; kinek ime saját szavait idézem: — „Ha egyenes ostrommal be nem vehetjük a várat, megkerüljük szépen és bevezetjük csellel!” És ebbe mindnyájan beleegyezünk.

Az első functionális értekezés fűstbenek. De egy hasznos mégis arattunk belőle. Meggyőződésünk nevezetesen arról, hogy a kormánypartban erős szakadás van. És sejtettük azt is, hogy ezt felhasználjuk a haza javára, ha igyesszen járunk el. Már most miben áll az „ügyesség”? Ez lett a kérdés. — A mi bölcs és körültekintő vezérünk Tisza Kálmán csakhamar megadta erre is a feleletet.

Mert meg kell jegyeznem, t. polgártársaim, hogy egy országgyűlés nagyban hasonlít a hadjáratához. Többre megyünk ott éjszakkal, mint érvél! Többet kivisszük a csél, mint az egyenesesség! Szemmel kell tartani az ellenfelet minden mozdulatát. Kikutatni az érdeket, mely őket ésszetartja, s ott a hol repedés látszik, ott kell feszíteni a dologot.

Mi úgy tapasztaltuk, hogy valahányszor bekapunk a volt kormánypartnak, ez a repedés mindegyre szélesebbre nyílt; ellenben, valahányszor élesebben támadtuk meg őket, valahányszor tüzebben ostromoltuk volt a közjogi alapot, mintha egy vaskapocot huzzunk volna köztük, — a repedés mindnyánszor összecukodott. — Vátnak kellett volna lennünk, hogy ne lássuk, miszerint a közjogi alapot minduntalan ostromolni tehát annyit, mint a kormánypartot egyesíteni, összeszertelni, — anyit mint nehezíteni azt, hogy a jobboldal és annak kormányja kisebbségben maradjon! Anyit mint lehetetlené tenni azt, hogy a baloldali férfiak ussának kormányra, hogy oda magukkal bevigyék eszméinket, és így eszméink lassan-lassan tért foglaljanak; míg a hatalommal éljövend az idő, amelyen elveink diadalmasodnak. Mert, t. polgártársaim, a kinek kezében a győzelem, a kinek kezében a hatalom, az irányító a kocsinak! Ellenben, ki a saroglyába szorult, hiába tesz óvat, hiába kiabál; mert ő nem visz, csak vitetik. A hatalomra vergődni tehát, és a kormánygyűlést kézbe ragadni! Ez jogosult törekvés egész Európában minden életképes országgyűlési párt-nak, mely elveit parlamentáris, azaz békés, tisztességes és törvényes uton akarja érvényre emelni, és nem ama mindent koczázató kártyajátékos módjára: érozak lazadás, forradalmak által.

Magától értetetik, hogy miután a baloldali nem azért törekedett kormányra, hogy csak uralkodjék, de azért, hogy módjára legyen elveit kivinni, magától értetetik, mondom, hogy elveit még a kormányra jutásért sem lehet áldoztatni odadobni. — Tehát: önkü váldó urak két osztályba esnek. Az egyik iryeli Tisza Kálmán esztét; mert nem bir vele! A másik nem bízik Tisza Kálmán szívében; mert nem ismeri annak rideg becsületességét. — Ha Tisza Kálmán minden áron, meg elveit feláldozásával is minisz-

ter akart volna lenni, nem lett volna szükséges eddig várnia! Miniszter lehetett volna azelőtt 8 évvel 1867-ben, s azóta százszer is. De ő neki elv kell, nem miniszterszék! Vagyis: miniszterszék csak azért kell neki, hogy elveit kivihesse! s valamint egy év eltelt visszautasította, most nem fogadta volna el azt elvei árán!

Az 1875-ki költségvetés láttára borzadály futotta át az egész országot. Mint-hogy alvajáró e városzh gerinczén érdeke fel, s egyszerre csak látás és érzés iszonyu helyzetét: szemben a mámort, fejében szédülést, lábát előtt a tángoló mélyszélesség... Egy jajkiáltás futott át a hazán. Mindenfelől éles felszólalások történtek Kemény, hosszak, erős támadásoknak lett kitéve a kormány. A legelősebben, a legelsőbban Tisza Kálmán támadta meg, s alomdára ama híressé vált nagyszerű beszédet, mely előidézte a kormányválságot, és döntő lett a miniszteriumra, mint döntő lett az ország sorsára.

„Egy ékes szavakban adta elő Dobsa Lajos Makón a fusió történetét; így leplezte le a volt balközép politikai törekvéseit a jövőre. — Tartani lehet tőle, hogy Dobsa naivsággal lakolni fog s a kormány részéről elfogadják kap Makón.

Ki a fentebbi beszédet elolvassa, az érteni fogja azon megrökönyödést, melyet Dobsa beszéde volt balközépi körökben előidézett, s melynek a „Hon” így ad fál-hivatalos kifejezést: „Dobsa Lajos „számadó beszéde” czim alatt küldöttét szót Makról egy nyomtatvány, mely iránt e perczben nem lehetünk tisztában, ugymond a „Hon”. Pamphletnek komoly az, komoly dolognak pedig — valóságos pamphlet. Sem kedvünk, sem okunk nincs azon dolgokat, melyek ott elmondattak, a szabadelvű párt ellen egy perczre is fogyerül felhasználítani engedni, s sietünk kijelenteni, hogy ha a nevezett nyomtatványban foglaltakat csakugyan Dobsa ur mondta, úgy ő nagy mértékben nincs tisztában azon partintendenciákkal, melynek tagjává valja magát, melynek azonban az ily nemű pártolás csak árthat. (Azt megértszük! Szerk.) Ismételtük, hogy Dobsa ur soidisán számadó beszéde nem tarthat komoly méltatásra igényt, s legfőkébb arra lehet fegyver, hogy Dobsa makói jelöltége — szabadelvű részről támadtassék meg.

Falk kandidaturája a Terézvárosban. Azon albizottságot, melyet a terézvárosi szabadelvű párt 312-ös bizottságának tagnak választotta feljött-ajánlás ezébjől küldött, ma délután Mendl István lakásán ülést tartott és egyhangulag elhatározta, hogy a terézvárosi szabadelvű párt képviselőjelöltéül dr. Falk Miksát fogja ajánlani. Az albizottságoti kötelességének tartotta, Falk urat erről küldöttéig értesíteni és megkérdezni, hogy azon este, ha a nagybizottság a propozitót elfogadja, — a min különben kikérdni elfogadja, — a min különben kikérdni elfogadja? — Ezzel őly Török J., Mendl I., Schlesinger I., Sik, Kuklay, Czehetner, Wallenföld, Pucher, Schön, Maszák és Popper A. urakból álló küldöttéig választott, végül Pucher éljenekkel fogadott indítványára Radocza, tekintettel a főváros érdekében tett hasznos szolgálataira, föl fog kérdni, hogy ne vonuljon vissza a pártelötől és egyen részt a választási mozgalomban.

A küldöttéig délután 5 órakor felkereste Falkot a „Pester Lloyd” szerkesztőségében és a küldöttéig szónoka, Török rövid szavakban kérdést intézett hozzá, hogy hajlandó lenne-e a jelöltséget imént jelzett kikötéssel elfogadni? Falk ur azt válaszolta, hogy megfogadja magát a kijelölés-bizottság felszólítása által. Ő — ugymond — nemcsak számálja, de mérlegeli is a szavazatokat, és írni rajta, hogy a polgárság színe-javától ily megfogadott felszólítást nyert. Kinyilatkoztatja, hogy a jelöltséget elfogadja és hogy tisztelnek tartja e párttal győzni vagy bukni.

A nagy bizottságnak holnap d. u. 5 órakor gyűlést tart és a gyűlés után testületileg felkeresi Falk Miksa urat lakásán (városligeti fasor, balról a második kert), hogy hivatalosan fölkerje a terézvárosi szabadelvű-párt képviselőjelöltéségére.

Korizmes László a Ferencvárosi értelemisége képviselő-jelöltéül ohajtani föl-lepteti, noha eddig még föl nem szállotta. Biztos forrás után mondatjuk, hogy Korizmes el nem fogadná a jelöltséget, miután az eddigi vizáknak kerületét — ha föllepítik — szándékozik megtartani. Keszthelyről is kérdést intéztek Korizmeshez, vajon hajlandó volna-e a képviselő jelöltséget elfállalni; mire ő szintén tagadólag válaszolt.

Az egri szabadelvű párt Simonyi Lajos b. közlekedési minisztert szoltija fel a képviselőjelöltséget elfogadására. Kovács László, volt házagny, Gyöngyösön lép föl, melynek eddigi képviselője Pulszky Ferencz nyilt levelet intézett választóit-hoz, s abban kijelenti, hogy miután a functionális „szabadelvű” párt megalakultával az ő elvei diadalra jutottak, kifáradtan visszavonul a képviselő pályától s ifjabb erőnek engedi át a tövises pályát. Hat vanban, melyet eddig Kovács László képviselt, Rádi Edde lépettette föl a szabadelvű párt, ellenjelölték Podmaniczky Géza báró és Berecz Ferencz, ez utóbbi a függetlenségi párt hite.

Székesfehérvárott Schvarecz Gyula ellen Zichy Nándor grófot léptette föl a jobboldali ellenzék, Zichynek nagy chancái vannak.

Pápai Molnár Aladár s Ráth Károly az iparos lépnek föl. Az elsőnek több kiltása van a győzelemre.

A stomfai kerület szabadelvű jelöltéje Roszhalov István besztéretet plébános. Szathmari megye mátszáknak kerületében a volt képviselő Péchy Jenő lép föl.

„Tehát nemcsak a gondviselés, a választó nép is elhagyta már az ellenzékét! — Így írtak az akkori jobboldali lapok. Ez nagy vereség is volt ránk nézve, de azért nem esüggedtünk! — Haem azt belátnak, hogy ha a mult országgyűlésen nem nyerttünk sikert — most még kevésbé fogunk győzni egyenes támadással!

Az országgyűlésen minden képviselőnek egy szavazata van. Midőn szavazásra kerül a dolog, egyik képviselő azt feleli: „Igen!”, másik azt mondja: „Nem!”, Ennél többet senki sem mondhat. Az elnök csak azt veszi számba, hogy mennyi az „igen” és mennyi a „nem”. Aztán összehasonlítja és a melyik a több, a szerint mondja ki az ítéletet. Arra tehát, hogy valamelyik párt győztesen, főszerűsége, hogy többsége legyen az „igen” vagy a „nem”-ben! De ha az 1869-ki országgyűlésen sem győzhetünk soha, — ha akkor sem verődhetünk többségre soha, még kevésbé emelhetjük ezt az 1872-5-ki országgyűlésen most, midőn minden megfogható szám-ba jutottunk. — Másodról kelletné gondolkozunk.

„Egyesek támadással nem győzhetünk, taktikához kell folyamodnunk! Így szólunk, névszerint, így szólott a mi nagylelkű, éles eszű vezérünk Tisza Kálmán; kinek ime saját szavait idézem: — „Ha egyenes ostrommal be nem vehetjük a várat, megkerüljük szépen és bevezetjük csellel!” És ebbe mindnyájan beleegyezünk.

Az első functionális értekezés fűstbenek. De egy hasznos mégis arattunk belőle. Meggyőződésünk nevezetesen arról, hogy a kormánypartban erős szakadás van. És sejtettük azt is, hogy ezt felhasználjuk a haza javára, ha igyesszen járunk el. Már most miben áll az „ügyesség”? Ez lett a kérdés. — A mi bölcs és körültekintő vezérünk Tisza Kálmán csakhamar megadta erre is a feleletet.

Mert meg kell jegyeznem, t. polgártársaim, hogy egy országgyűlés nagyban hasonlít a hadjáratához. Többre megyünk ott éjszakkal, mint érvél! Többet kivisszük a csél, mint az egyenesesség! Szemmel kell tartani az ellenfelet minden mozdulatát. Kikutatni az érdeket, mely őket ésszetartja, s ott a hol repedés látszik, ott kell feszíteni a dologot.

Mi úgy tapasztaltuk, hogy valahányszor bekapunk a volt kormánypartnak, ez a repedés mindegyre szélesebbre nyílt; ellenben, valahányszor élesebben támadtuk meg őket, valahányszor tüzebben ostromoltuk volt a közjogi alapot, mintha egy vaskapocot huzzunk volna köztük, — a repedés mindnyánszor összecukodott. — Vátnak kellett volna lennünk, hogy ne lássuk, miszerint a közjogi alapot minduntalan ostromolni tehát annyit, mint a kormánypartot egyesíteni, összeszertelni, — anyit mint nehezíteni azt, hogy a jobboldal és annak kormányja kisebbségben maradjon! Anyit mint lehetetlené tenni azt, hogy a baloldali férfiak ussának kormányra, hogy oda magukkal bevigyék eszméinket, és így eszméink lassan-lassan tért foglaljanak; míg a hatalommal éljövend az idő, amelyen elveink diadalmasodnak. Mert, t. polgártársaim, a kinek kezében a győzelem, a kinek kezében a hatalom, az irányító a kocsinak! Ellenben, ki a saroglyába szorult, hiába tesz óvat, hiába kiabál; mert ő nem visz, csak vitetik. A hatalomra vergődni tehát, és a kormánygyűlést kézbe ragadni! Ez jogosult törekvés egész Európában minden életképes országgyűlési párt-nak, mely elveit parlamentáris, azaz békés, tisztességes és törvényes uton akarja érvényre emelni, és nem ama mindent koczázató kártyajátékos módjára: érozak lazadás, forradalmak által.

Magától értetetik, hogy miután a baloldali nem azért törekedett kormányra, hogy csak uralkodjék, de azért, hogy módjára legyen elveit kivinni, magától értetetik, mondom, hogy elveit még a kormányra jutásért sem lehet áldoztatni odadobni. — Tehát: önkü váldó urak két osztályba esnek. Az egyik iryeli Tisza Kálmán esztét; mert nem bir vele! A másik nem bízik Tisza Kálmán szívében; mert nem ismeri annak rideg becsületességét. — Ha Tisza Kálmán minden áron, meg elveit feláldozásával is minisz-

ter akart volna lenni, nem lett volna szükséges eddig várnia! Miniszter lehetett volna azelőtt 8 évvel 1867-ben, s azóta százszer is. De ő neki elv kell, nem miniszterszék! Vagyis: miniszterszék csak azért kell neki, hogy elveit kivihesse! s valamint egy év eltelt visszautasította, most nem fogadta volna el azt elvei árán!

Az 1875-ki költségvetés láttára borzadály futotta át az egész országot. Mint-hogy alvajáró e városzh gerinczén érdeke fel, s egyszerre csak látás és érzés iszonyu helyzetét: szemben a mámort, fejében szédülést, lábát előtt a tángoló mélyszélesség... Egy jajkiáltás futott át a hazán. Mindenfelől éles felszólalások történtek Kemény, hosszak, erős támadásoknak lett kitéve a kormány. A legelősebben, a legelsőbban Tisza Kálmán támadta meg, s alomdára ama híressé vált nagyszerű beszédet, mely előidézte a kormányválságot, és döntő lett a miniszteriumra, mint döntő lett az ország sorsára.

„Egy ékes szavakban adta elő Dobsa Lajos Makón a fusió történetét; így leplezte le a volt balközép politikai törekvéseit a jövőre. — Tartani lehet tőle, hogy Dobsa naivsággal lakolni fog s a kormány részéről elfogadják kap Makón.

Ki a fentebbi beszédet elolvassa, az érteni fogja azon megrökönyödést, melyet Dobsa beszéde volt balközépi körökben előidézett, s melynek a „Hon” így ad fál-hivatalos kifejezést: „Dobsa Lajos „számadó beszéde” czim alatt küldöttét szót Makról egy nyomtatvány, mely iránt e perczben nem lehetünk tisztában, ugymond a „Hon”. Pamphletnek komoly az, komoly dolognak pedig — valóságos pamphlet. Sem kedvünk, sem okunk nincs azon dolgokat, melyek ott elmondattak, a szabadelvű párt ellen egy perczre is fogyerül felhasználítani engedni, s sietünk kijelenteni, hogy ha a nevezett nyomtatványban foglaltakat csakugyan Dobsa ur mondta, úgy ő nagy mértékben nincs tisztában azon partintendenciákkal, melynek tagjává valja magát, melynek azonban az ily nemű pártolás csak árthat. (Azt megértszük! Szerk.) Ismételtük, hogy Dobsa ur soidisán számadó beszéde nem tarthat komoly méltatásra igényt, s legfőkébb arra lehet fegyver, hogy Dobsa makói jelöltége — szabadelvű részről támadtassék meg.

Falk kandidaturája a Terézvárosban. Azon albizottságot, melyet a terézvárosi szabadelvű párt 312-ös bizottságának tagnak választotta feljött-ajánlás ezébjől kü

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI. (HIVATALOS.)

A BÉCSI TŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI. 1875. június 3-án.

Table with multiple columns listing market prices for various goods, currencies, and securities. Includes sections for 'Gabona árak', 'Kőolaj', 'Pénz', 'Közlekedés', and 'Változatok'.

Dr. HANDLER MÓR orvosi hirdetés. Szemész és szemészeti orvos. Hirdetést a 'titkos betegségeket' és 'tehetetlenséget' (elgyengült férfierőt) gyógyító módszereiről.

'BUDAPESTI BAZÁR' hirdetés. A legdiszesebb divatlap. A Franklin-Társulat kiadásában. Hirdetést a divat és a társadalmi élet témáiról.

'Franklin-Társulat' hirdetés. Magyar irodalmi intézet és kiadásában. Hirdetést a 'Népszerű Ismeretek Könyve' leányok számára, szerző Schatter Gyula.

Hampel Győző, Budapest, nagy (3) korona-utca 16. sz. Hirdetést a 'árak raktára' és 'Kisfaludi' kiadványokról.

A Franklin-Társulat kiadványai. 'Közhasznú CSALÁDI KÖNYVTÁR', 'Jogtudományi Közlöny', 'Döntvénytár'.

Német-magyar PÓT-SZÓTÁR SUPPLEMENT-LEXIKON. Dr. BALLAGI MÓR, tanár. Hirdetést a német és magyar szótárhoz.

Finom selyemárak és női ruhakelmék. Hirdetést a 'HAMBURG ADOLF' ruhakelméről.

HELFI IGNACZ lapja: A NÉPZÁSOLÓJA. Politikai hetilap. Hirdetést a politikai és társadalmi témáiról.

HUNFALVY JÁNOS. Magyar kézi atlasz. Hirdetést a földrajzi atlaszról.

URBÉRI KALAUZ. Utmutató az 1848-ki évi törvények által megszüntetett urbéri kapcsolatban. Hirdetést a jogi és történelmi témáiról.

Small text at the bottom of the page, including publisher information and additional notices.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Első év', 'HAL', 'Franklin-Társulat', 'Bécsi Tőzsde', 'A közér', 'egyesületi', 'NÉPEVEL', 'Az új lap', 'mostani tu', 'derék belm', 'bizott meg', 's pontosgá', 'nek correct', 'A KELET', 'meg. Progra', 'ben közlők', 'KE', 'ezim u', 'A jobb', 'folytatn', 'elvi a nap', 'kifejezést', 'E szűke', 'KELET NÉPE', 'A talaj', 'zog, tagda', 'fogulatlan', 'és a védelm', 'áll zést elfog', 'parlament', 'belekénysz', 'De épen', 'zöbb pály', 'nem eszke', 'számára', 'kel', 'lyára a gy', 'kik a magy', 's a magy', 'nem íres je', 'nélküli öt', 'dolt s mar', 'terv szeri', 'tőnek', 'Sulyos baj', 'államra, s', 'agg', 'kznak a ma', 'e bajoknak', 'nem siker', 'társadalmi', 'FÓV', '(Erső dol', 'Márka k', 'nális szö', 'koma, mint', 'Nincs", me', 'boszusan', 'Nincs, min', 'leánya, a', 'bajos', 'tíhany vis', 'és csak h', 'Ugyan m', 'nyira el', 'át ohajto', 'legyen, e', 'hob', 'haboru', 'és h', 'gény fél', 'dig csak', 'folytat', 'vetkezik', '„Nem meg', 'meg a ma', 'szik, ha', 'megve', 'szok? Itt', 'minden', 'est', 'premben', 'egy ór', 'radon ké', 'ban k', 'Rétesen', 'is esett', 'te! A leg', 'valahol', 'megyben', 'a isten', 'Nagy-Mi', 'csordula', 'de ma', 'épén Nag', 'mily ok', '„Makos-S', 'négy het', '„A két h', 'vert. Min', 'vassák a', 'mintha l', 'ugyanan', '87', 'két vol', 'gabna-t', 'csak az', 'hogy'